

ZIUA INTERNAȚIONALĂ PENTRU ELIMINAREA VIOLENȚEI ÎMPOTRIVA FEMEILOR

25 noiembrie 2017

ANALIZĂ DE SITUAȚIE

Organizația Mondială a Sănătății (OMS) definește **violența** astfel: folosirea intenționată a forței sau puterii, reală sau sub formă de amenințări, împotriva propriei persoane, împotriva unei alte persoane sau împotriva unui grup sau comunități, care rezultă sau are o probabilitate ridicată de a rezulta în rănirea, moartea, afectarea psihologică, afectarea dezvoltării sau deprivare.

Violența împotriva femeilor este “orice act de violență bazată pe deosebirea de sex din care rezultă sau este posibil să rezulte pentru femei traumatisme sau suferințe fizice, sexuale, sau psihologice, inclusiv amenințările cu astfel de acte, constrângerea sau lipsirea arbitrară de libertate, săvârșite fie în viața publică fie în viața privată”¹.

Conform Platformei de acțiune de la Beijing adoptată la a patra Conferință Mondială asupra Problemelor Femeilor din 1995, termenul de „violență împotriva femeilor” înseamnă orice act de violență fundamentat pe diferența de gen, care rezultă sau care poate rezulta într-o

¹ *Declarația pentru Eliminarea Violenței Împotriva Femeilor, adoptată de Adunarea Generală ONU în decembrie 1993*

vătămare sau suferință fizică, sexuală sau psihologică a femeilor, inclusiv amenințările cu asemenea acte, coerciția sau privarea arbitrară de libertăți, indiferent dacă acestea apar în viața publică sau privată.²

Raportul din anul 2006 a Organizației Națiunilor Unite atrage atenția asupra universalității acestui fenomen, nici o țară din lume nefiind imună la acest fenomen.

Violența și comportamentele violente sunt probleme majore ale societății cotidiene care afectează toate categoriile de vârstă, indiferent de vârsta sau de statutul social ale celor implicați.

Violența în familie poate să îmbrace forme diverse, mai mult sau mai puțin vizibile, precum violența fizică, psihologică, sexuală, economică și socială. Violența (intra) familială constituie “orice formă de agresiune, abuz sau intimidare, dirijată împotriva unui membru al căminului familial, unei rude de sânge sau contra altor persoane din mediul familial”³.

Violența (intra) familială este “utilizarea constrângerii fizice sau emoționale asupra unui alt membru al familiei în scopul impunerii puterii și a controlului asupra acestuia, precum și ansamblul conflictelor din grupul familial, care au ca efect maltratarea partenerului sau al copilului”⁴.

SCURT ISTORIC

Începând din 1981 activiștii pentru drepturile femeii au sărbătorit ziua de **25 noiembrie** ca **Zi împotriva violenței**. Această dată comemorează asasinarea, în 1961, la ordinele președintelui Rafael Trujillo, a celor trei surori Mirabal, activiste din Republica Dominicană. În cadrul celei de-a IV- a Conferințe Mondiale a Femeilor din 1995, ONU a recunoscut faptul că **violența asupra femeilor** este un obstacol pentru atingerea egalității, a dezvoltării și a păcii și aduce atingeri drepturilor omului și libertăților fundamentale.

ADUNAREA GENERALĂ a desemnat ziua de 25 noiembrie drept **Zi internațională pentru eliminarea violenței împotriva femeilor** și a invitat guvernele, organizațiile

² Națiunile Unite (Departamentul de Informare Publică), a patra Conferință Mondială asupra problemelor femeilor, Beijing, China, 4-15 septembrie 1995

³ Correctinal Service Canada, 1988, p 3

⁴ Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității, 2000, p 4

internaționale și neguvernamentale să organizeze în această zi activități menite să trezească conștiința publică în fața acestor probleme.⁵

Comisia Europeană dedică anul 2017 eliminării violenței împotriva femeilor⁶.

CAUZELE VIOLENȚEI

Violența împotriva femeilor constituie manifestarea unei relații bazate pe forță dintre bărbați și femei, care are drept consecință dominarea și discriminarea femeilor de către bărbați și împiedicarea dezvoltării pe deplin a acestora. Prin urmare, această definiție include diferite forme de violență împotriva femeilor și oferă un cadru pentru conceptualizarea violenței în familie. Condiții care favorizează apariția actelor de violență:

- Disfuncții și carențe educative ale mediului familial;
- Deficiențele mediului educațional;
- Educația sexuală lacunară;
- Carențele socio-economice;
- Deficiențele mediului instituțional;
- Creșterea gradului de permisivitate socială;
- Incidența tulburărilor psihice.

FORME DE VIOLENȚĂ

1. Violența fizică constă în atingeri sau contacte fizice dureroase, inclusiv intimidarea fizică a victimei. Abuzul fizic se manifestă prin comportamente precum cele ce urmează, dar nu se limitează la acestea: lovire cu palma, cu piciorul, cu pumnul, îmbrâncire, tras de haine, de păr, zgâriere, plesnire, desfigurare, provocarea de hematoame, contuzii, fracturi, arsuri, bătăi, izbirea victimei de pereți sau de mobilă, aruncarea de obiecte și folosirea armelor albe sau de foc, imobilizarea, legarea, reținerea victimei, lăsarea victimei într-un loc periculos. Violența fizică include și distrugerea bunurilor care aparțin victimei sau pe care cei doi parteneri le stăpânesc și le utilizează împreună. În general, victimele violenței fizice în context familial sunt supuse mai

⁵ Rezoluția 54/134 din 17 decembrie 1999

⁶ http://ec.europa.eu/romania/news/20162511_declaratie_comuna_eliminarea_violentei_impotriva_femeilor_ro

multor acte de agresiune în decursul timpului. Efectele imediate ale violenței fizice sunt următoarele: vătămări corporale, provocarea de handicapuri sau chiar a morții victimei.

2. Violența psihologică/psihică (include violența emoțională și cea verbală): insulte, jigniri (referitoare la aspectul fizic, la capacitățile intelectuale sau la îndeplinirea responsabilităților pe care le are victima în cadrul familiei), amenințări, intimidare, șantaj emoțional, inducerea fricii, presiune continuă, teroare, privare de alimente sau de somn, discreditare în fața celorlalți. Denumită și „abuz emoțional”, violența psihologică este folosită pentru a manipula și controla; efectul este cumulativ în timp, cu consecințe grave pe termen lung pentru victimă. Literatura de specialitate indică faptul că acest tip de violență este un factor central în abuzul intrafamilial.

3. Violența sexuală /Abuzul sexual constă în orice contact sexual nedorit de către partener sau cu privire la care partenerul nu poate să-și exprime consimțământul valabil format. Contactul sexual fără consimțământ este considerat viol. Acest concept cuprinde violul marital, dacă relațiile dintre parteneri sunt oficializate, și violul în general, pentru alte tipuri de relații sexuale obținute fără consimțământ prin forță, amenințare și/sau constrângere. Formele de sex forțat sau degradare sexuală sunt următoarele: (a) continuarea activității sexuale atunci când victima nu este pe deplin conștientă, nu își dă acordul sau îi este teamă să dea un răspuns negativ; (b) vătămarea fizică a victimei în perioada actului sexual sau vătămarea organelor sale genitale, inclusiv prin folosirea de obiecte sau arme, intra-vaginal, oral sau anal; (c) obligarea victimei să întrețină relații sexuale fără protecție împotriva sarcinii sau a bolilor cu transmitere sexuală; (d) criticarea sexualității victimei și invocarea de apelative denigratoare sexual la adresa acesteia.

4. Violența economică reprezintă scăderea resurselor și autonomiei victimei prin control asupra resurselor financiare și a accesului acesteia la bani, obiecte personale, hrană, mijloace de transport, telefon și alte surse de protecție sau îngrijire de care ar putea beneficia. Violența economică se manifestă prin comportamente precum interdicția din partea agresorului ca victima să se angajeze sau să-și păstreze locul de muncă, refuzul agresorului de a da bani victimei pentru necesitățile de bază și neimplicarea în nici un fel a victimei în deciziile legate de administrarea bugetului familiei. Victima este menținută într-o stare de dependență față de agresor.

5. Violența socială reprezintă o formă de violență psihologică pasivă, care constă în controlul victimei, izolarea acesteia de familie sau de prieteni sau monitorizarea activităților acesteia și care are drept rezultat întreruperea sau insuficiența relațiilor sociale, precum și restrângerea accesului la informație sau asistență.

Prin urmare, violența împotriva femeilor cuprinde următoarele, fără a fi limitată la acestea:

- **Violența fizică, sexuală și psihologică ce are loc în familie**, inclusiv bătăile, abuzul sexual al copiilor de sex feminin în cadrul casnic, violența legată de zestre, violul marital, mutilarea genitală a femeilor, violența extra-maritală și violența care decurge din exploatare;
- **Violența fizică, sexuală și psihologică ce apare în comunitate**, inclusiv violul, abuzul sexual, hărțuirea sexuală și intimidarea la locul de muncă, în instituțiile de educație și în altă parte, traficul cu femei și prostituția forțată;
- **Violența fizică, sexuală și psihologică comisă sau trecută cu vederea de către stat**, oriunde apare aceasta.⁷

Discriminarea sexuală și violența de-a lungul vieții unei femei⁸

Faza	Tipul
Prenatală	Selecția prenatală în funcție de sex, lovituri în timpul sarcinii, sarcina forțată (viol în timpul războiului)
Copilăria mică	Uciderea fetițelor, abuzul emoțional și fizic, accesul diferențiat la hrană și îngrijire medicală
Copilăria	Mutilarea genitală; incestul și abuzul sexual; accesul diferențiat la hrană, îngrijire medicală și educație; prostituție infantilă
Adolescența	Violența avansurilor sexuale către adolescente, sexul impus de rațiuni economice, abuzul sexual la locul de muncă, violul, hărțuirea sexuală, prostituarea forțată
Reproductivă	Abuzarea femeilor de către partenerii intimi, violul conjugal, abuzuri și crime din cauza zestrei, uciderea partenerii, abuzul psihologic, abuzul sexual la locul de muncă, violul, abuzarea femeilor cu dizabilități
Bătrânețe	Abuzarea văduvelor, abuzarea celor de vârstă a treia (care afectează în majoritate femeile)

⁷ Națiunile Unite (Departamentul de Informare Publică), a patra Conferință Mondială asupra problemelor femeilor, Beijing, China, 4-15 septembrie 1995; Platforma de acțiune și Declarația de la Beijing publicată în 1996.)

⁸ Heise, L. 1994. *Violence Against Women: The Hidden Health Burden*. World Bank Discussion Paper. Washington, D.C. The World Bank

Violența în familie: Definiția pe care o dă legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie este următoarea: „Violența în familie reprezintă orice acțiune fizică sau verbală săvârșită cu intenție de către un membru de familie împotriva altui membru al aceleiași familii, care provoacă o suferință fizică, psihică, sexuală sau un prejudiciu material. Constituie, de asemenea, violență în familie împiedicarea femeii de a-și exercita drepturile și libertățile fundamentale. În sensul legii, prin membru de familie se înțelege soțul, ruda apropiată și persoanele care au stabilit relații asemănătoare acelorora dintre soți sau dintre părinți și copil, dovedite pe baza anchetei sociale.” Potrivit documentelor Consiliului Europei (Recomandarea Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei Nr. R (85) cu privire la violența în familie), violența în familie reprezintă „orice act sau omisiune comisă în interiorul familiei de către unul dintre membrii acesteia și care aduce atingere vieții, integrității corporale sau psihologice sau libertății altui membru al acelei familii și vatamă de manieră gravă dezvoltarea personalității sale”.

Conceptul de „violență în familie” este amplu și cuprinde violența domestică (înțeleasă ca violență ce apare între parteneri, fie ei soți sau concubini), dar și violența asupra copiilor, bătrânilor sau altor rude.

Este un fenomen grav, o problemă comunitară, socială și de sănătate publică ce afectează în principal femeile (95% din totalul victimelor violenței în familie sunt femei). La nivel mondial, între 40% și 70% dintre femeile ucise sunt victime ale violenței în familie.⁹

Ca formă de comportament, violența în familie are:

- a) caracter instrumental (agresorul controlează victima, iar comportamentele devin funcționale și persistă dacă au rezultatul scontat);
- b) caracter intențional (se produce cu intenția de control și dominare, de menținere a puterii, intenție pe care făptuitorul nu o recunoaște, dar care poate fi identificată prin rezultatele pe care le produce);
- c) caracter dobândit (violența nu este înnăscută, ci învățată prin imitație).

Specialiștii au identificat un ciclu al violenței în familie:

⁹ Ghid de informații și bune practici în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați, pag.51, Centrul Parteneriat pentru Egalitate, 2004. *Family Violence Professional Education Taskforce, 1991*

- a) faza de acumulare a tensiunilor, timp în care victima acționează cu precauție și încearcă strategii pentru a evita un incident violent;
- b) faza acută, momentul în care agresorul acționează, desfășurată pe parcursul unei perioade cuprinse între două și douăzeci și patru de ore (uneori chiar pe parcursul unei săptămâni sau mai mult);
- c) faza de relaxare, o perioadă de calm, în care agresorul manifestă blândețe și dragoste față de victimă. Această fază reprezintă doar un armistițiu vag în cadrul unui război al amenințărilor și lovirilor. Ciclurile se desfășoară în spirală: fazele tensionate devin din ce în ce mai lungi, violențele devin din ce în ce mai amenințătoare, iar fazele blânde devin mai scurte sau dispar cu totul.

CONSECINȚE ȘI EFECTE ALE VIOLENȚEI

Violența înportiva femeilor au numeroase efecte negative, grave, atât pe termen lung cât și pe termen scurt, directe (asupra victimei) și indirecte (asupra persoanelor care asistă la actele de violență).

În ceea ce privește **starea de sănătate**, victima poate suferi o serie de vătămări corporale, cu grade diferite de gravitate, care pot necesita mai multe sau mai puține îngrijiri medicale. În funcție de gravitatea acestora, ele pot avea urmări grave și pe termen lung, mergând până la infirmități, pierderea totală sau parțială a capacității de muncă sau moartea victimei.

În ceea ce privește **sănătatea mintală**, victimele pot suferi, datorită abuzurilor, o serie de tulburări tranzitorii sau permanente în sfera emoțională, cum ar fi: depresii acute sau cronice, anxietate, fobii, atacuri de panică, insomnii, coșmaruri sau sindrom post-traumatic. În funcție de durata și natura abuzului, pot surveni tulburări de personalitate și de comportament, tulburări alimentare și tentative suicidare; de asemenea, pot apărea comportamentele de dependență (victimele se refugiază în consumul de alcool sau de substanțe tranchilizante).

Viața profesională și economică a victimei va fi afectată de lipsa unui loc de muncă sau de pierderea acestuia, în urma interdicțiilor partenerului de a se încadra în muncă sau a scenelor de gelozie ale acestuia, fără a mai menționa absențele (consecința violențelor fizice care necesită îngrijiri medicale). Veniturile insuficiente sau absența lor vor crea dependență financiară față de

agresor, mai ales în lipsa resurselor alternative (situația este mai gravă dacă victima are copii minori în îngrijire). Victimele care reușesc să-și păstreze locul de muncă întâmpină dificultăți de concentrare și performanță, datorită stresului și tracasărilor la care sunt supuse de către agresori.

Din punct de **vedere social** victimele sunt izolate treptat și, în cele din urmă, total de familia de origine, grupul de prieteni, colegii de serviciu sau de serviciile de asistență socială. Izolarea socială a victimei reprezintă unul dintre cei mai severi factori de eșec în încercarea acesteia de ieșire din această dependență.

Consecințele asupra sănătății ale abuzului în copilărie¹⁰

Consecințe fizice:

- Traumatisme abdominale și toracice
- Traumatisme la nivelul creierului
- Vânățai
- Traumatisme la nivelul sistemului nervos central
- Fracturi
- Dizabilități

Consecințe psihologice și comportamentale:

- Abuz de alcool și droguri
- Afectarea funcționării cognitive
- Comportamente delicvente, violente sau implicarea în comportamente riscante
- Depresie și anxietate
- Întârzieri în dezvoltare
- Tulburări alimentare și de somn
- Sentimente de vinovăție
- Hiperactivitate
- Relații sociale precare
- Performanță școlară scăzută
- Stimă de sine scăzută
- Tulburare de stres post-traumatic
- Tulburări psihosomatice
- Idei și comportamente suicidare și de automutilare

Alte consecințe asupra sănătății pe termen lung:

- Fibromialgie
- Sindromul colonului iritabil
- Boli cardiovasculare
- Boli ale ficatului
- Cancer
- Boli pulmonare

Consecințe asupra sănătății sexuale și reproductive:

- Probleme ale aparatului de reproducere
- Disfuncții sexuale
- Infecții cu transmitere sexuală, inclusiv HIV/ SIDA
- Sarcini nedorite

¹⁰ *Expunerea la experiențe abuzive în perioada copilăriei: rezultatele studiului Organizației Mondiale a Sănătății desfășurat în România pe populația de studenți- 2012*

IMPACTUL ECONOMIC ȘI SOCIAL AL VIOLENȚEI ÎMPOTRIVA FEMEILOR

Violența împotriva femeilor *îngreunează sistemele de îngrijire medicală*: studii din Nicaragua, SUA și Zimbabwe indică faptul că femeile care au fost victimele unor abuzuri fizice sau sexuale apelează la servicii medicale mai des decât cele care nu au trecut printr-o experiență de acest gen.

Violența împotriva femeilor reprezintă un factor care influențează negativ forța de muncă productivă: un studiu la nivel național realizat în Canada despre violența împotriva femeilor, indică faptul că 30% dintre femeile care sunt bătute de către soții lor au fost nevoite să renunțe la activitățile obișnuite din cauza abuzului iar 50% dintre femei au fost nevoite să-și ia concediu medical din cauza leziunilor.

Violența împotriva femeilor are drept consecință costuri foarte mari la nivel de cheltuieli naționale pentru îngrijiri medicale, acțiuni în justiție și acțiuni ale poliției precum și pierderi în domeniul realizărilor educaționale și în cel al productivității.

SCOPUL CAMPANIEI

Conștientizarea populației privind violența asupra femeilor pentru:

- prevenirea și stoparea acestui fenomen;
- îmbunătățirea calității vieții femeilor, în mod special, cât și a întregii societăți prin diverse acțiuni de informare, educare, consiliere, intervenție, schimbare și participare activă.

OBIECTIVELE CAMPANIEI

- Transmiterea către populație a unui mesaj care afirmă că violența împotriva femeii (în cadrul familial sau în relația de cuplu) este un comportament indezirabil, anomic și deviant;
- Informarea tinerilor cu privire la efectele negative (pe termen mediu și lung) ale violenței asupra femeii;

- Informarea tinerilor și femeilor cu privire la instituțiile și organizațiile care oferă servicii și consultanță pe probleme de violență împotriva femeii;
- Promovarea unei legislații și a unor practici legislative adecvate care să ofere protecție victimelor violenței în familie, abuzului sexual și traficului;
- Conștientizarea societății asupra subiectului drepturilor omului, violenței în familie și politicilor democratice;
- Educarea întregii societăți prin promovarea unor politici afirmative și nondiscriminatorii pentru creșterea calității vieții femeii din România;
- Implicarea activă a tinerilor în acțiunile derulate, în vederea prevenirii și combaterii fenomenului.

Sloganul campaniei: **STOP VIOLENȚEI ÎMPOTRIVA FEMEILOR!**

DATE STATISTICE

Chiar dacă cifrele obținute pe cale statistică, prin studii epidemiologice sau prin sondaj nu oferă decât o fiabilitate limitată, ele ne ajută cu siguranță să ne formăm o idee precisă asupra amplitudinii problemei.

În diverse țări, există nenumărate studii și sondaje ce prezintă rezultate variate. Cifrele de care dispune OMS în ceea ce privește consecințele non mortale ale violenței în cadrul familiei provin în mare parte din anchete și studii speciale efectuate pe diferite grupe populaționale.

Aceste date statistice corespund în mare parte declarațiilor persoanelor respective. Este dificil astfel în aceste grupe populaționale de cunoscut dacă aceste date sub- sau supra- estimează amploarea reală a agresiunilor fizice și sexuale. Este sigur că în țările unde cultura respectivă consideră violența o "problemă privată", sau care determină acceptarea violenței ca pe o problemă "naturală", consecințele non - mortale ale acesteia sunt probabil declarate doar parțial.

La nivel mondial:

- Pe parcursul vieții 35% dintre femei și fete sunt supuse la o anumită formă de violență fizică sau sexuală, iar în unele țări șapte din zece femei se confruntă cu aceste abuzuri;

- Se estimează că aproximativ 133 de milioane de fete și femei au fost supuse mutilării genitale în cele 29 de țări din Africa și din Orientul Mijlociu, unde această practică este foarte frecventă;
- Mai mult de 700 de milioane de femei s-au căsătorit înainte de vârsta de 18 ani, dintre care 250 de milioane înainte de vârsta de 15 ani;¹¹
- 1 din 3 femei sunt victime ale violenței fizice sau sexuale.¹²

Agencia pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene - FRA¹³ a realizat o anchetă în urma unei solicitări a Președinției spaniole a Consiliului Uniunii Europene din 2012 și a Parlamentului European de a colecta date comparabile cu privire la violența bazată pe gen împotriva femeilor. Ancheta FRA privind violența împotriva femeilor – bazată pe interviuri față în față cu 42 000 de femei din cele 28 de state membre ale Uniunii Europene (UE), inclusiv și România – este până în prezent cea mai cuprinzătoare anchetă din Uniunea Europeană și din lume cu privire la experiențele femeilor în privința violenței. În fiecare stat membru au luat parte la anchetă cel puțin 1 500 de femei. Ancheta a vizat populația generală de femei cu vârsta între 18 și 74 de ani care trăiesc în UE și vorbesc cel puțin una din limbile oficiale ale țării lor de reședință. Toate respondentele au fost selectate aleator, iar rezultatele anchetei sunt reprezentative atât la nivelul UE, cât și la nivel național.

Ancheta a vizat experiențele personale ale femeilor în materie de violență fizică și sexuală, violență psihologică în cuplu, hărțuire sexuală și urmărire în scopul hărțuirii. Majoritatea întrebărilor s-au referit la experiențele femeilor începând de la vârsta de 15 ani, dar chestionarul anchetei a inclus și un set de întrebări privind experiențele de violență trăite de femei în copilărie – înainte de vârsta de 15 ani – în cazurile în care au fost implicați autori adulți. Ancheta a cuprins și întrebări referitoare la opiniile și percepțiile femeilor privind violența împotriva femeilor și violența domestică.

În urma anchetei reiese o imagine de abuz extins care afectează viețile multor femei, dar care este, în mod sistematic, insuficient raportat autorităților. De exemplu:

¹¹ <http://www.un.org/en/events/endviolenceday/>

¹² <http://www.unwomen.org/en/news/in-focus/end-violence-against-women>

¹³ http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-vaw-survey-at-a-glance-oct14_ro.pdf

- 1 din 10 femei a suferit o formă de violență sexuală începând cu vârsta de 15 ani, iar una din 20 a fost violată;
- mai mult de una din 5 femei a fost supusă violenței fizice și/sau sexuale de către partenerul de viață actual sau anterior;
- mai mult de una din 10 femei declară că a fost supusă unei forme de violență sexuală de către un adult, înainte de a împlini 15 ani.

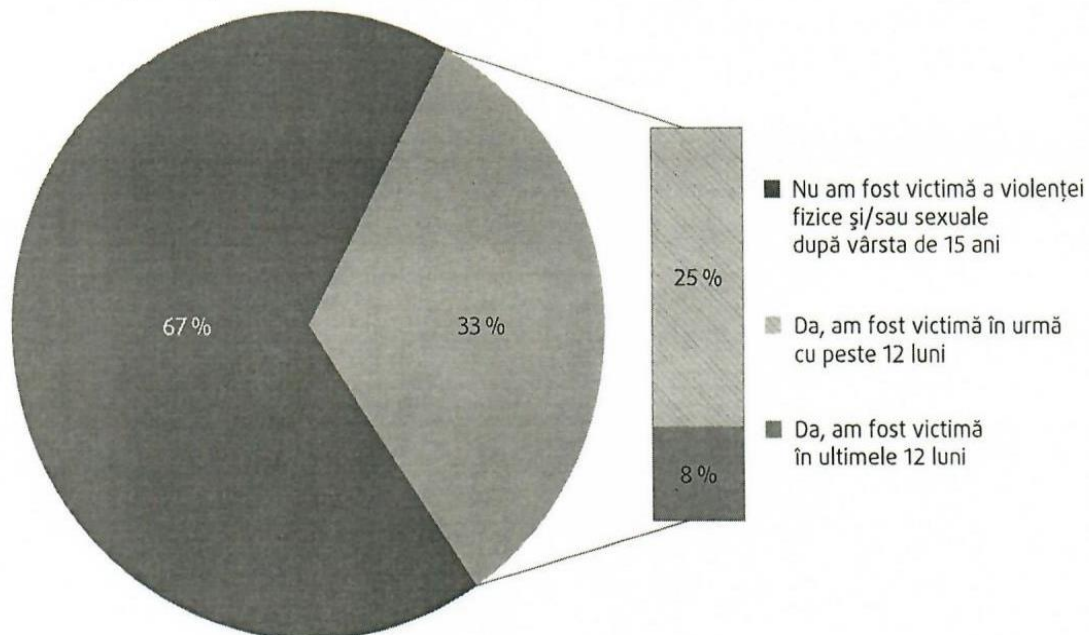
Violența fizică și sexuală:¹³ se estimează că 13 milioane de femei din UE au fost supuse violenței fizice în decursul celor 12 luni premergătoare interviurilor din cadrul anchetei. Acest număr corespunde unui procent de 7% dintre femeile cu vârsta între 18 și 74 de ani din UE. Se estimează că 3,7 milioane de femei din UE au fost supuse violenței sexuale în decursul celor 12 luni premergătoare interviurilor din cadrul anchetei – ceea ce corespunde unui procent de 2% dintre femeile cu vârsta între 18 și 74 de ani din UE.

Prevalența generală a violenței fizice și sexuale:¹³

- Una din trei femei (33 %) a fost supusă violenței fizice și/sau sexuale după vârsta de 15 ani;
- Circa 8 % dintre femei au fost supuse violenței fizice și/sau sexuale în cele 12 luni premergătoare interviului din cadrul anchetei (figura 1 a);
- Dintre toate femeile care au un partener de viață (actual sau anterior), 22 % au fost supuse violenței fizice și/sau sexuale de către un partener, începând cu vârsta de 15 ani (tabelul 1).

Figura 1a : Femei care au fost supuse violenței fizice și/sau sexuale începând de la vârsta de 15 ani și în cele 12 luni premergătoare interviului, UE-28 (%) ¹³

Figura 1 a: Femei care au fost supuse violenței fizice și/sau sexuale începând de la vârsta de 15 ani și în cele 12 luni premergătoare interviului, UE-28 (%)

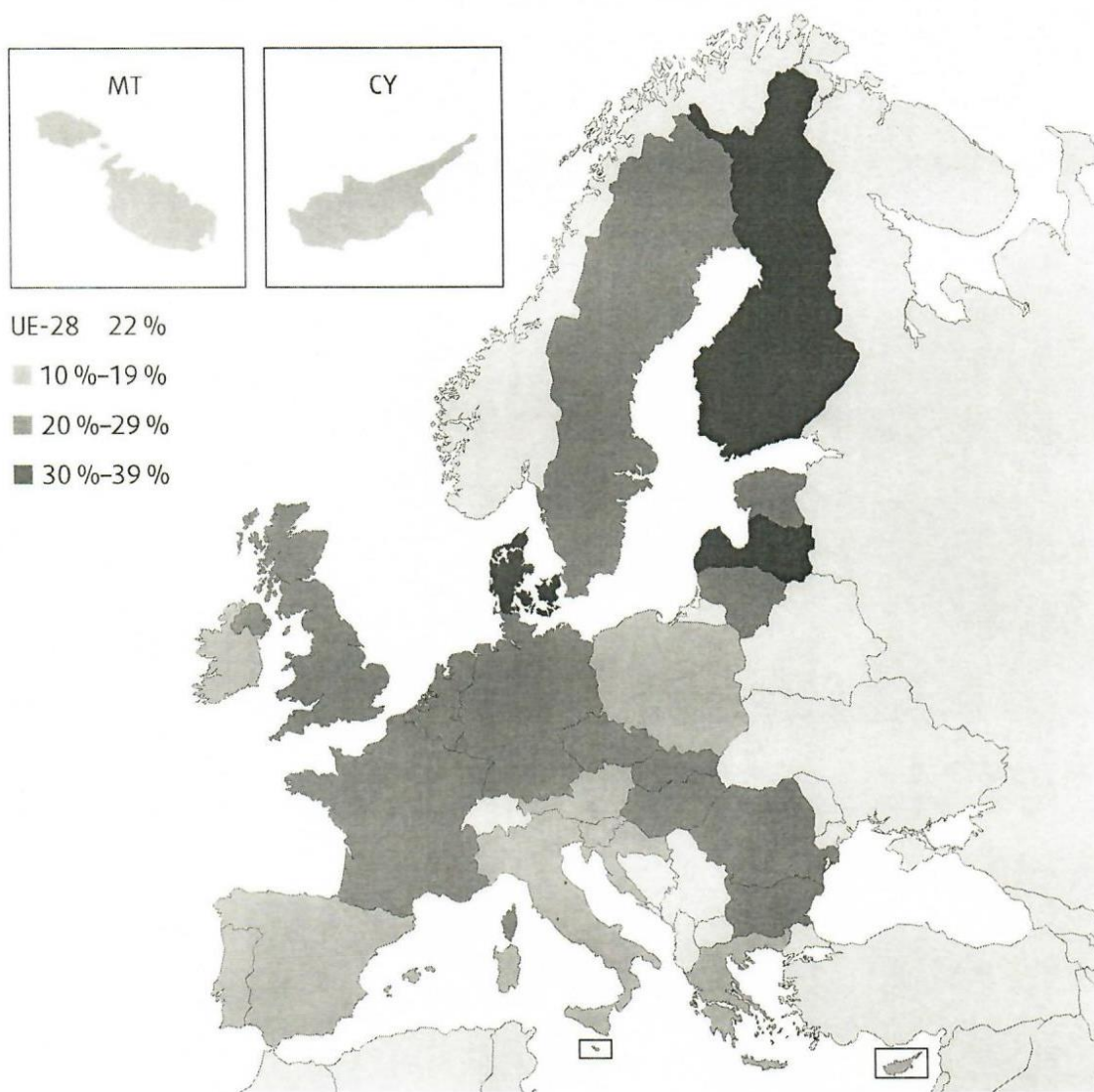

Notă: Răspunsuri primite de la toate respondentele (N = 42 002).

Sursa: Setul de date al anchetei FRA privind violența bazată pe gen împotriva femeilor, 2012

Figura 1 b: Violența fizică și/sau sexuală în cuplu începând de la vârsta de 15 ani, UE-28 (%)¹³

Figura 1 b: Violența fizică și/sau sexuală în cuplu începând de la vârsta de 15 ani, UE-28 (%)

Sursa: Setul de date al anchetei FRA privind violența bazată pe gen împotriva femeilor, 2012

Tabel 1. Femei care au fost supuse diferitor forme de violență fizică de către un partener sau de către alte persoane începând de la vârsta de 15 ani, UE-28 (%)¹³

Tip de violență fizică	Partener actual ^a	Partener anterior ^b	Altă persoană decât partenerul ^c	Orice partener și/sau altă persoană decât partenerul ^c
Împingere sau îmbrâncire	5	19	13	23
Pălmuire	4	15	8	17
Aruncare cu un obiect dur	2	8	4	9
Înșfăcare sau tragere de păr	2	10	7	13
Lovire cu pumnul, cu un obiect dur sau cu piciorul	1	9	5	10
Ardere	0	1	0	1
Tentativă de sufocare sau strangulare	1	5	1	4
Tăiere, înjunghiere sau împușcare	0	1	1	1
Lovire cu capul de ceva	1	5	2	4
Oricare din cele de mai sus	7	24	20	31
Oricare din cele de mai sus, în afară de „împingere sau îmbrâncire”	5	20	15	25

Note: a Din totalul femeilor care erau căsătorite, sau trăiau împreună cu cineva fără a fi căsătorite, sau se aflau într-o relație de cuplu (fără să trăiască împreună) la momentul interviului (n = 30 675).

b Din totalul femeilor care au fost căsătorite, sau au trăit împreună cu cineva fără a fi căsătorite, sau s-au aflat într-o relație (fără să trăiască împreună) cel puțin o dată în trecut (n = 25 870).

c Din totalul respondenților (N = 42 002).

Sursa: Setul de date al anchetei FRA privind violența bazată pe gen împotriva femeilor, 2012.

Circa 31 % dintre femei au suferit unul sau mai multe acte de violență fizică începând de la vârsta de 15 ani. Deși femeile indică cel mai probabil că au fost împinse sau îmbrâncite, excluderea acestei forme de violență are doar un efect limitat asupra prevalenței generale a violenței fizice, aducând-o de la 31 % la 25 %. Acest rezultat reflectă faptul că multe femei care declară că au fost împinse sau îmbrâncite au suferit și alte forme de violență fizică. Cele mai obișnuite forme de violență fizică implică împingerea sau îmbrâncirea, pălmuirea, înșfăcarea sau trasul de păr.

Incidența violului: ¹³ aproximativ 3,7 milioane de femei din UE au fost supuse violenței sexuale în decursul celor 12 luni care au precedat interviurile din cadrul anchetei. Aceasta corespunde unui procentaj de 2 % dintre femeile cu vârste cuprinse între 18 și 74 de ani din UE. Una din 20 de femei (5%) a fost violată după vârsta de 15 ani.

Rezultatele privind experiențele femeilor referitoare la patru forme de violență sexuală începând de la vârsta de 15 ani sunt următoarele: ¹³

- ▶ 5% dintre femei au fost forțate să întrețină raporturi sexuale;
- ▶ 6% dintre femei indică faptul că cineva a încercat să le forțeze să întrețină raporturi sexuale;
- ▶ 6% dintre femei declară că cineva le-a forțat să ia parte la o activitate sexuală fără să vrea sau fără să poată refuza;
- ▶ 6% dintre femei au consimțit la activități sexuale pentru că s-au temut de ce s-ar întâmpla dacă ar refuza.

Victimele violenței sexuale declară că suferă adesea un număr mai mare de consecințe psihologice.

Tabel 2. Consecințele psihologice pe termen lung ale celui mai grav incident de violență suferit după vârsta de 15 ani, pe tip de violență și de agresor (%)¹³

	Orice partener (actual și/sau anterior)		Altă persoană decât partenerul	
	Violență fizică	Violență sexuală	Violență fizică	Violență sexuală
Tip de consecință psihologică				
Depresie	20	35	8	23
Anxietate	32	45	23	37
Atacuri de panică	12	21	8	19
Pierderea încrederii în sine	31	50	17	40
Sentiment de vulnerabilitate	30	48	24	47
Tulburări de somn	23	41	13	29
Dificultăți de concentrare	12	21	7	16
Dificultăți în relații	24	43	9	31
Altele	3	5	4	4

Numărul categoriilor selectate				
Niciuna	28	9	43	16
1	26	21	28	25
2-3	27	31	19	35
4 sau mai multe	17	38	8	24
Niciun răspuns	2	(1)	2	1
n	5 415	1 863	4 237	1 847

Note: a Respondentele au putut să dea mai multe răspunsuri, deci categoriile pot avea un total mai mare de 100 %.

b Rezultatele bazate pe un număr mic de răspunsuri sunt mai puțin fiabile din punct de vedere statistic, deci observațiile bazate pe mai puțin de 30 de răspunsuri sunt puse în paranteză, iar observațiile bazate pe mai puțin de cinci răspunsuri au fost eliminate (marcate cu „-”).

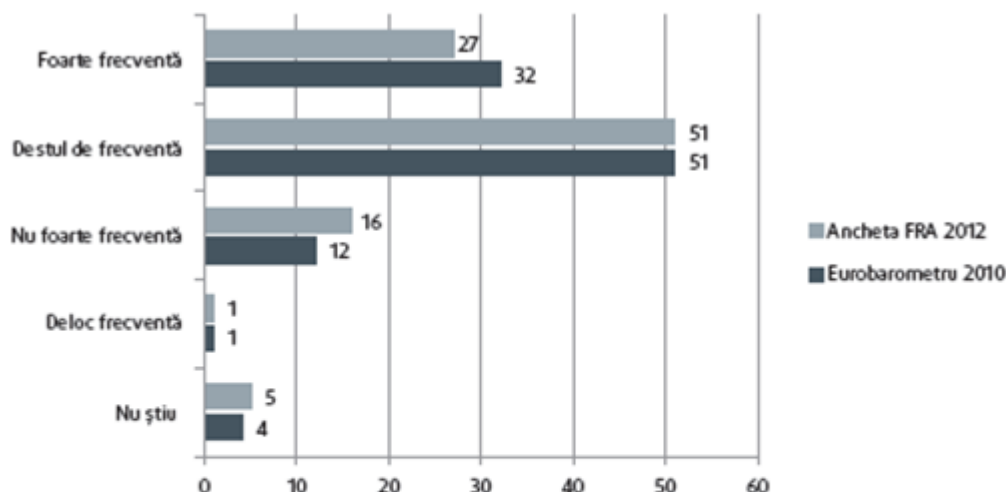
Sursa: Setul de date al anchetei FRA privind violența bazată pe gen împotriva femeilor, 2012.

Cu toate acestea, trebuie menționat că numai 14 % dintre femei au raportat poliției cel mai grav incident de violență în cuplu și numai 13 % au raportat poliției cel mai grav incident de violență provocat de altcineva decât partenerul de viață.

Conform studiului, cele mai multe femei care recunosc că sunt afectate de violență fizică și sexuală sunt în țări ca Finlanda, Danemarca și Letonia.

Frecvența violenței împotriva femeilor: ¹³ 8 din 10 femei (78 %) din UE cred că violența împotriva femeilor este foarte frecventă sau destul de frecventă în țara lor (figura 2).

Figura 2: Percepția generală a femeilor privind frecvența violenței împotriva femeilor (%)

Note: a. Ancheta FRA, din totalul respondenților (N = 42 002).

b. Eurobarometru special nr. 344 (2010), din totalul femeilor interviuate (n = 13 853).

c. Formularea în întrebarea anchetei FRA se referă la „violența împotriva femeilor exercitată de parteneri, cunoștințe sau străini”, în timp ce întrebarea din Eurobarometru special nr. 344 se referă la „violența domestică împotriva femeilor”.

Surse: Setul de date al anchetei FRA privind violența bazată pe gen împotriva femeilor, 2012; Setul de date al Eurobarometrului special privind violența domestică împotriva femeilor, 2010.

România se află în eșantionul al doilea: 30% dintre femei spun că au fost afectate de violența fizică sau sexuală la un moment dat în viață după vârsta de 15 ani, încadrându-se în media la nivel european: 24% dintre femeile din România au suferit violență din partea partenerului, iar 14% dintre femeile din România au suferit violență din partea unei alte persoane decât partenerul. Legat de experiența de violență în copilărie, un procent de 24% dintre femeile din România spun că au fost supuse la violență fizică sau sexuală de către un adult înainte de vârsta de 15 ani. Violența psihologică afectează între 30 și 39% dintre femei. 6% dintre femei au suferit violență sexuală din partea partenerului sau a unei alte persoane, în 97% dintre cazurile de violență sexuală agresorul fiind bărbat.

Dacă în medie în Europa 55% dintre femei au trăit o formă de hărțuire sexuală, în România doar 11% dintre respondente au recunoscut că au suferit hărțuire sexuală. În ceea ce privește hărțuirea (stalking) adesea asociată de separarea de partener, media la nivel european este 18%, în timp ce în România 8% dintre respondente au afirmat că ar fi fost supuse la acest tratament. Rezultatele studiului arată că tocmai această încredere lipsește femeilor din România. 77% dintre femeile din România cred că violența împotriva femeilor este răspândită și foarte răspândită. 28% dintre femei cunosc victime ale violenței în cercul de rude și prieteni. Cu toate acestea, doar 47% dintre femei știu de existența unei legi care protejează femeile împotriva violenței domestice în România. 74% dintre femei nu cunoșteau nici un serviciu de suport

specializat. Doar 17% dintre respondente au afirmat că au apelat la poliție în urma celui mai sever incident de violență suferit vreodată și doar 1% la serviciile sociale, în timp ce media de adresare către poliție și servicii de suport la nivel european este de 33%.

Publicarea acestor rezultate arată în mod clar că este timpul ca violența împotriva femeilor să fie abordată pe baza dovezilor furnizate de această anchetă realizată în 28 de țări. Viitoarele strategii ale UE privind egalitatea între femei și bărbați ar putea să se bazeze pe constatările acestei anchete pentru a aborda domeniul-cheie de preocupare legate de violența suferită de femei.

Rezultatele anchetei oferă statelor membre ale UE un sprijin amplu pentru ratificarea Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul), iar UE este astfel încurajată să exploreze posibilitatea de a adera la convenție. Constatările accentuează și mai mult necesitatea de a asigura punerea în aplicare a măsurilor UE existente pentru victimele infracțiunilor, mai ales prin intermediul Directivei UE privind victimele. Ele servesc totodată pentru a sublinia importanța legislației și politicilor direcționate ale UE care vizează fenomenul violenței împotriva femeilor, ca de exemplu ordinul european de protecție și Regulamentul privind recunoașterea reciprocă a măsurilor de protecție în materie civilă, care trebuie aplicate în practică pentru a fi eficiente.

În esență, raportul prezintă primele rezultate ale celei mai cuprinzătoare anchete de până acum la nivelul UE (și la nivel mondial) privind diversele experiențe ale femeilor legate de violență.

Din statistica principalelor activități desfășurate **de Poliția Română**¹⁴ reiese că în anul 2015 au fost înregistrate 5586 infracțiuni grave săvârșite cu violență și 63375 infracțiuni săvârșite cu violență¹⁴, iar în anul 2016 au fost înregistrate 5142 infracțiuni grave săvârșite cu violență și 70284 infracțiuni săvârșite cu violență. Din datele prezentate mai jos reiese că numărul infracțiunilor grave săvârșite cu violență înregistrate în anul 2016 a scăzut față de cele înregistrate în anul 2015.

Tabel 3: Numărul infracțiunilor grave săvârșite în anii 2015, 2016, valori comparative

¹⁴ [https://www.politiaromana.ro/ro/utile/statistici-evaluari/statistici-Ministerul Afacerilor Interne, Inspectoratul general al Poliției Române, Direcția Cazier Judiciar, Statistică și Evidențe Operative](https://www.politiaromana.ro/ro/utile/statistici-evaluari/statistici-Ministerul-Afacerilor-Interne,Inspectoratul-general-al-Poliției-Române,Direcția-Cazier-Judiciar,Statistică-și-Evidențe-Operative)

INDICATORI	Nr. cazuri în anul 2015	Nr. cazuri în anul 2016
Infracțiuni grave săvârșite cu violență	5582	5142
1.Omor	291	247
2.Tentativa de omor	482	438
3.Lovirile sau vătămrile cauzatoare de moarte	48	57
4.Violul	1016	940
5.Tâlhărie	3358	3096
6.Ultrajul	387	364
Alte infracțiuni săvârșite cu violență	63375	70284
1.Loviri sau alte violențe	62296	69125
2.Uciderea din culpă	1079	1159

LEGISLAȚIE

Comunitatea internațională a luat o atitudine clară în fața acestui stigmat social. În acest sens, putem menționa următoarele hotărâri:

- Convenția referitoare la eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeii din 1979;
- Declarația Națiunilor Unite referitoare la eliminarea violenței asupra femeii, proclamată în decembrie 1993 de către Adunarea Generală;
- Rezoluțiile din cadrul ultimului Summit Internațional al Femeilor organizat la Beijing în septembrie 1995;
- Rezoluția WHA49.25 a Adunării Mondiale a Sănătății ce declară violența o problemă prioritară pentru sănătatea publică, proclamată în 1996 de Organizația Mondială a Sănătății;
- Raportul Parlamentului european din iulie 1997;
- Rezoluția Comisiei pentru Drepturile Omului a națiunilor Unite din 1997;

- Declararea anului 1999 ca Anul european de Luptă împotriva Violenței de Gen;
- În anul 2004, s-a adoptat Decizia nr. 803/2004/CE a Parlamentului European, prin care se aprobă Programul comunitar de acțiune (2004-2008) pentru prevenirea și combaterea violenței asupra minorilor, tinerilor și femeilor, precum și protejarea victimelor și grupurilor în situații de risc (programul Daphne II), în care se stabilește poziția și strategia adoptată de cetățenii Uniunii în ceea ce privește această problemă;
- În data de 2 octombrie 2012 în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene-C 296 E a apărut „Noul cadru al politicii UE de combatere a violenței împotriva femeilor- Rezoluția Parlamentului European din 5 aprilie 2011”, referitoare la prioritățile și structura unui nou cadru al politicii UE de combaterea violenței împotriva femeilor;
(<http://eurlex.europa.eu>)
- La data de 22 mai 2013, Parlamentul European a votat un memo al Comisiei Europene prin care sunt propuse o serie de măsuri menite să stabilească cadrul legal al drepturilor și protecția victimelor violenței domestice în Uniunea Europeană. Conform noii reglementări, victimele violenței domestice vor putea folosi ordinul de restricție obținut în țara lor, oriunde în interiorul UE, având asigurată protecția;
- La 27 iunie 2014, România a semnat “Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeii și a violenței domestice”;
- Comisia Europeană dedică anul 2017 eliminării violenței împotriva femeilor¹⁵.

La nivel național reglementările în domeniu sunt următoarele:

- Legea 217 din 22 mai 2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie;
- Hotărârea de Guvern 1624 din 23 decembrie 2003 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Protecția Familiei;
- Hotărârea de Guvern 686 din 12 iulie 2005 pentru aprobarea Strategiei naționale în domeniul prevenirii și combaterii fenomenului violenței în familie;
- Hotărârea de Guvern 197 din 9 februarie 2006 privind aprobarea programelor de interes național în domeniul protecției drepturilor persoanelor cu handicap, precum și în domeniul asistenței sociale a persoanelor vârstnice, persoanelor fără adăpost și persoanelor victime ale violenței în familie și a finanțării acestor programe, cu modificările și completările ulterioare;

¹⁵ http://ec.europa.eu/romania/news/20162511_declaratie_comuna_eliminare_a_violentei_impotriva_femeilor_ro

- Ordinul ministrului muncii, familiei și protecției sociale 383/2004 privind aprobarea standardelor de calitate pentru serviciile sociale din domeniul protecției victimelor violenței în familie;
- Ordinul 384 din 12 iulie 2004 pentru aprobarea Procedurii de conlucrare în prevenirea și monitorizarea cazurilor de violență în familie;
- Ordinul 385 din 21 iulie 2004 privind aprobarea Instrucțiunilor de organizare și funcționare a unităților pentru prevenirea și combaterea violenței în familie;
- Legea 396 din 30 octombrie 2006 privind acordarea unui sprijin financiar la constituirea familiei;
- Legea 211 din 27 mai 2004 privind unele măsuri pentru asigurarea protecției victimelor infracțiunilor;
- Legea nr.192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator;
- Legea 682/2002 privind protecția martorilor;
- Legea 416/2001 privind venitul minim garantat;
- Legea 47/2006 privind sistemul național de asistență socială;
- Ordonanța 68 din 28 august 2003 privind serviciile sociale, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 497 din 28/12/2006 pentru consacrarea zilei de 5 iunie ca Ziua împotriva violenței asupra copilului în România;
- Legii 25 din 2012 (Legea 217 din 2003 revizuită) privind prevenirea și combaterea violenței în familie;
- HG 1156 /2012 privind aprobarea Strategiei naționale pentru prevenirea și combaterea fenomenului violenței în familie pentru perioada 2013-2017 și a Planului operațional pentru implementarea Strategiei naționale pentru prevenirea și combaterea fenomenului violenței în familie pentru perioada 2013-2017;
- Legea nr. 351/23.12.2015: Alineatul 1 al articolului 27 din Legea 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie a fost modificat prin adoptarea acestei legi. Modificarea se referă la soluționarea cererii privind emiterea unui ordin de protecție care nu poate depăși un termen de 72 de ore de la depunerea acesteia. Modificarea a fost publicată în Monitorul Oficial în data de 30 Decembrie 2015 și este aplicabilă din 2 ianuarie 2016;

- Legea nr. 30/2016- România a ratificat Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice – Convenția de la Istanbul la 11 mai 2011, care impune statelor măsuri concrete de prevenire și de protecție.

Priorități:

Începând cu ianuarie 2016, un nou plan de acțiune pe perioada 2016-2020 pentru relațiile externe ale UE, aprobat de Consiliu European, va fi aplicat. Lupta împotriva tuturor formelor de violență împotriva femeilor și fetelor este unul dintre obiectivele prioritare. Într-un efort de a sensibiliza, Serviciul European de Acțiune Externă a lansat recent o mobilizare diplomatică, cu accent pe toate formele de violență împotriva copiilor și a femeilor și, în special, pentru a pune capăt căsătoriilor forțate și precoce ale copiilor, precum și mutilarea genitală a femeilor.¹⁶

Printr-un program Guvernul intenționează să înființeze, în fiecare județ, până la finele anului 2019, centre de primire sau de recuperare pentru prevenirea și combaterea violenței în familie. Pe lângă cele 42 de centre județene, vor exista, la nivel național, alte 16 centre de primire în regim de urgență sau de recuperare a victimelor violenței. Prima grijă a Executivului se îndreaptă spre victimele violenței domestice, acestea urmând să beneficieze de găzduire, consiliere, îngrijire, sprijin în vederea adaptării la o viață activă, precum și reabilitarea și reinsertia lor socială. Bugetul aferent acestui program de interes național este de 9.000.000 pentru anul 2017, 8.000.000 pentru anul 2018, și 6.000.000 pentru anul 2019. Noutatea absolută în proiectul privind combaterea violenței în familie o reprezintă înființarea și susținerea serviciilor de asistență pentru agresori.

În vederea elaborării și monitorizării politicilor de combatere a violenței împotriva femeilor sunt esențiale date cuprinzătoare privind violențele suferite de femei. Campaniile de sensibilizare privind violența împotriva femeilor trebuie să se bazeze pe date precise, astfel încât mesajele acestora să fie îndreptate către publicul potrivit. În același timp, aceste campanii pot încuraja discuțiile deschise despre violența împotriva femeilor. În cele din urmă, astfel de discuții pot crește gradul de raportare a incidentelor către autorități și pot consolida serviciile de sprijinire

¹⁶ http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-15-6149_en.htm

a victimelor. Există o nevoie clară de a îmbunătăți și de a armoniza colectarea de date privind violența împotriva femeilor, atât în interiorul statelor membre ale UE, cât și între acestea, pentru a utiliza datele într-un mod mai eficient, în vederea combaterii acestui abuz răspândit pe întreg teritoriul UE.